

Силабус з навчальної дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням»

Кафедра-розробник силабуса: *кафедра історії та культури української мови*

Загальна інформація про навчальну дисципліну:

назва *Українська мова за професійним спрямуванням,*

форма навчання *денна*

семестр *другий*

кредитів *3 (90 год.),*

практичних – *30 год.,* самостійна робота – *60 год.*

П.І.П. викладача який веде практичні заняття – *Бичкова Тетяна Сергіївна*

Короткий опис навчальної дисципліни:

Мета: сформувати високий рівень комунікативної культури у сфері професійного спілкування в його усній та писемній формах, виробити навички практичного володіння мовою в різних видах мовленнєвої діяльності в обсязі тематики, зумовленої професійними потребами.

Завдання:

- сформувати чітке і правильне розуміння ролі державної мови у професійній діяльності;
- забезпечити досконале володіння нормами сучасної української літературної мови та дотримання вимог культури писемного мовлення;
- виробити навички самоконтролю за дотриманням мовних норм у спілкуванні;
- розвивати творче мислення студентів;
- виховувати повагу до української літературної мови, до мовних традицій.
- виробити навички сприйняття й відтворення фахових текстів, засвоєння лексики і термінології свого фаху, вибір комунікативно виправданих мовних засобів, послуговування різними типами словників;
- сформувати навички оперування фаховою термінологією, редагування, коригування наукових текстів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент має набути таких **компетентностей:**

Знати:

- зміст поняття українська мова за професійним спрямуванням;
- типологію норм української літературної мови;
- основні характеристики офіційно-ділового та наукового стилів;
- загальні вимоги до складання та оформлення професійних текстів і документів;
- основні ознаки культури професійного мовлення;
- основи культури усного і писемного професійного мовлення.

Вміти:

- використовувати різні мовні засоби відповідно до комунікативних намірів у професійній сфері;
- послуговуватися лексикографічними джерелами (словниками) та іншою допоміжною довідковою літературою, необхідною для самостійного вдосконалення мовної культури;
- сприймати, відтворювати, редагувати тексти наукового та офіційно-ділового стилів;
- застосовувати українську термінологію свого фаху в різноманітних комунікативних ситуаціях професійної діяльності;
- дотримувати мовного етикету відповідно до комунікативної ситуації.

Перелік мінімуму знань, умінь, навичок, необхідних для подальшої практичної діяльності, що повинні отримати студенти в результаті вивчення дисципліни «Українська мова за професійним спрямуванням»: володіння орфографічними, морфологічними, синтаксичними нормами сучасної української літературної мови; володіння лінгвістичною

та фаховою термінологією; вміння створювати та редагувати письмові тексти; володіння культурою діалогічного та полілогічного мовлення; знання етикету ділового спілкування.

Структура початкової дисципліни:

Тиждень	Назва теми	к-ть год.	Теми СРС
1-2	Суспільне значення української мови, її правовий статус.	12	Українська мова – державна мова в Україні. Державна мова й мови національних меншин. Походження назви “Україна”, “український”. Основні етапи становлення і розвитку української мови. Літературна мова як вищий щабель розвитку мови. Поняття мовної норми. Види норм.
3	Стилі сучасної української літературної мови.	6	Становлення й розвиток офіційно-ділового стилю української мови.
4-5	Поняття культури мовлення спеціаліста. Основні комунікативні ознаки культури мовлення. Вимоги до професійних текстів: об’єктивність викладу, логіка, послідовність, повнота інформації, точність.	12	Орфографічні норми сучасної української літературної мови у професійному мовленні.
6-8	Граматичні (Морфологічні та синтаксичні норми сучасної української літературної мови у професійному мовленні.	18	
9-10	Лексичні та стилістичні норми сучасної української літературної мови у професійному мовленні. Особливості наукової та офіційно-ділової лексики сучасної української мови.	12	
11	Культура писемного мовлення (технічні правила оформлення наукового та офіційно-ділового текстів). Форми опрацювання наукового тексту: планування, тезування, конспектування, анутовання, реферування. Основні кліше в науковому тексті.	6	Оформлення сторінки документа. Оформлення тексту документа. Вимоги до тексту документа.

12-13	Укладання й редагування документів з кадрово-контрактних питань. Корисні поради щодо написання резюме. Стислість, мінімізація, впорядкованість, шрифти. Їхня роль у резюме. Розділи резюме та їх детальна характеристика. Словничок корисних слів (ключові слова) для вдалого резюме.	12	Документ як специфічний текст. Поняття про документ. Формуляр-зразок. Реквізити, їхня характеристика, норми дотримання. Документи з кадрово-контрактних питань. Довідково-інформаційні документи. Особисті офіційні документи. Види офіційних ділових листів, їх характеристика. Вимоги до тексту ділового листа. Мовні засоби оформлення реквізитів ділового листа, його початку, завершення.
14-15	Культура усного мовлення. Орфоепічні та акцентні норми сучасної української літературної мови у професійному мовленні. Електронна презентація наукового виступу. Науковий етикет.	12	Мовленнєвий етикет як елемент етики професійного спілкування. Невербальні засоби мовленнєвого етикету у професійному спілкуванні. Візитна картка як атрибут ділової людини. Правила телефонної розмови. Етика Інтернет-спілкування. Вербальні й невербальні (смайли та ін.) засоби у повідомленнях, постах, коментарях. Індивідуальне спілкування. Функції та види бесід. Стратегії поведінки під час ділової бесіди. Співбесіда з роботодавцем. Колективне спілкування (наради, збори, перемовини, дискусії). Мета, стратегія, тактика обговорення і ухвалення рішень. Способи ведення дискусії (діалог, полілог). Види й жанри публічного мовлення. Презентація як різновид публічного мовлення. Типи презентацій. Мовленнєві, стилістичні і комунікативні принципи презентації.

Рекомендована література:

Основна

1. Бичкова Т. С., Івасюта М. І. Українська мова за професійним спрямуванням: практикум для студентів географічного факультету. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2018. 160 с.
2. Гриценко Т. Б. Українська мова за професійним спрямуванням.: навч. посіб. К.: Центр навчальної літератури, 2010. 624 с.
3. Козаченко Г. В. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник. Київ, 2017. 336 с.
4. Колоїз Ж. В., Березовська-Савчук Н. А. Українська мова професійного спілкування в аспекті теорії стилів та культури мовлення : практикум. Кривий Ріг: ФОП Маринченко С.В., 2019.131с.
5. Культура фахового мовлення: навчальний посібник / Укл.: Н. Д. Бабич, К. Ф. Герман, А. А. Ковтун, К. М. Лук'янюк, Н. І. Рутьова, М. С. Скаб, М. В. Скаб ; за заг. ред. Н. Д. Бабич. 4-є вид., уточн. й доповн. Чернівці: Книги–XXI, 2014. 556 с.

6. Линчак, І. М., Матвєєва Г. В. Українська мова (за професійним спілкуванням): навч. посіб. Херсон: Олді-Плюс, 2014. 330 с.
7. Мацько Л. І., Кравець Л. В. Культура української фахової мови: навч. посіб. К.: ВЦ “Академія”, 2007. 360 с.
8. Погиба Л. Г., Голіченко Л. М., Житар І. В. Українська мова за професійним спрямуванням (самостійна та індивідуальна робота): навч. посіб. Київ: Кондор, 2015. 190 с.
9. Семенов О. М. Культура наукової української мови: навч. посіб. Київ: Академія, 2012. 216 с.
10. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник / за ред. С.М. Луцак. – Київ, 2017. 360 с.
11. Шевчук С. В. Українське професійне мовлення: навч. посіб. Київ: Алерта, 2011. 248 с.
12. Шевчук С. В., Клименко І. В. Українська мова за професійним спрямуванням: підручник. Київ: Алерта, 2011. 696 с.

Додаткова

1. Александрова С. А. Професійно-комунікативна компетентність: тексти лекцій (для студентів 5 курсу всіх форм навчання напряму підготовки “Туризм”, спеціальностей 7.050401 – “Туризм”, 7.050402 – “Готельне господарство”). Харків, 2008. 40 с.
2. Гужвинський В. В. Підготовка спеціалістів сфери туризму до здійснення комунікативної діяльності на туристській фірмі // Вісник Луганського національного університету ім. Т. Шевченка. Серія: Педагогічні науки. 2009. № 10 (173). С. 61–66.
3. ДСТУ 8302:2015. Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання / Нац. стандарт України. Вид. офіц. [Уведено вперше; чинний від 2016-07-01]. Київ: ДП “УкрНДНЦ”, 2016. 17 с.
4. Енциклопедичний словник-довідник з туризму / Передмова В. М. Литвина. К.: Видавничий дім “Слово”, 2006. 372 с. Режим доступу: <http://leksika.com.ua/turizm/>
5. Єж М. Особливості професійного мовлення: термін у сфері туризму (на матеріалі української та польської мов) // Мова і суспільство. 2013. Випуск 4. С. 206–212.
6. Єж М. Парадигматичні відношення в українській туристичній термінології // Науковий вісник Чернівецького університету. Романо-слов’янський дискурс. 2013. Вип. 645. С. 25–29.
7. Єж М. Парадигматичні відношення в українській туристичній термінології // Науковий вісник Чернівецького університету. Романо-слов’янський дискурс. Чернівці, 2013. Вип. 645. С. 25–29.
8. Закордонець Н. І. Сучасна модель структурних компонентів комунікативної культури майбутнього фахівця сфери туризму // Вісник Черкаського університету. Серія: Педагогічні науки. 2010. Вип. 179. С. 47–52.
9. Линчак І. М. Фахова мова працівників туріндустрії: некодифікована складова // Держава та регіони. Серія: Гуманітарні науки. 2014. № 1–2. С. 38–42.
10. Носа Б. М. Культура мовлення як важлива передумова ефективної комунікативної діяльності фахівців сфери туризму // Матеріали XX Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції “Тенденції та перспективи розвитку науки і освіти в умовах глобалізації”: зб. наук. праць. Переяслав-Хмельницький, 2016. Вип. 20. С. 24-27.
11. Півнюва Л. В. Професійно-сленговий лексикон як джерело поповнення термінологічної лексики (на матеріалі лексики туризму) // Наукові праці Кам’янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки. 2011. Вип. 28. С. 357–360.
12. Півнюва Л. В. Адаптація в українській термінології іншомовних лексем на позначення засобів розміщення туристів // Термінологічний вісник. 2013. Вип. 2(2). С. 157–161.
13. Словник української мови / Ред. В. В. Жайворонок. К.: Просвіта, 2012. 1320 с.

14. Фаріон І. Д. Мовна норма: знищення, пошук, віднова (культура мовлення публічних людей): монографія. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2013. 332 с.
15. Черезова М. В. Формування культури професійного спілкування майбутніх фахівців сфери туризму у навчально-виховному процесі коледжу: автореф. дисертації. ... канд.. пед. наук 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти. Луганськ. 2010. 22 с.
16. Черненко І. Антонімічні відношення в українській термінології туризму // Вісник Нац. ун-ту “Львівська політехніка”. Серія “Проблеми української термінології”. 2010. № 675. С. 183–186.
17. Черненко І. Термінологічні запозичення у сфері туризму як результат міжмовного контактування // Українознавчий альманах / Упоряд.: І. Грабовська, З. Митяй, Л. Афанасьєва, І. Черненко. 2012. Вип. 9. С. 193–196.

Форма контролю та оцінювання результатів навчання: Формами поточного контролю є усні і письмові відповіді на практичних заняттях, письмові роботи різних видів (диктанти, редагування текстів, створення фахових текстів), тестування, творчі роботи. Формою підсумкового контролю є іспит.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
70-79	C		
60-69	D	задовільно	
50-59	E		
35-49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Поточне тестування та самостійна робота								Підсумковий тест (іспит)	Сума
Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2						
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	40	100
8	4	8	10	8	6	8	8		